

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Pile

Wiadomości Opinie Materiały

Biuletyn Pilskiej Oświaty

ISSN 1429-6276

Wydaje

Centrum Doskonalenia
Nauczycieli w Pile
ul. Bydgoska 21
64-920 Piła

Kontakt:

Dyrektor

67 352 70 11

Sekretariat

67 352 70 10

Fax 67 352 70 16

Pracownia Kształcenia

Ustawicznego

67 352 70 22

67 352 70 20

pku@cdn.pila.pl

Pracownia Doradztwa

67 352 70 26

pd@cdn.pila.pl

Pracownia Informacji

i Wydawnictw

67 352 70 27

piw@cdn.pila.pl

Redaktor naczelny

Grzegorz Bogacz

Zespół Redakcyjny

Katarzyna Kwaśnik

Skład-Lamanie

Sławomir Kozłowski

Korekta

Izabella Bartol

W NUMERZE

Wstęp

1

W kręgu zmian – wymiana doświadczeń

1. Izabella Bartol – Nauczycielu, zmieniaj się! 2
2. Aleksandra Baumann – Lektura zamknięta w pudełku 6
3. Izabella Bartol - O grzeczności w praktyce, czyli jak wykorzystywać „Pana Tadeusza” do nauki dobrych manier i budowania pozytywnych relacji w klasie 7
4. Joanna Stachowiak – Ocena efektywności pracy nauczyciela 10

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna proponuje

11

1. Iwona Bukowska – Nowości pedagogiczne w Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Pile

mgr Katarzyna Kwaśnik, nauczyciel konsultant, CDN w Pile

Wstęp

Nowy Rok kalendarzowy niesie nowe wyzwania, refleksje i coroczne postanowienia. To dobry moment nad zatrzymaniem się, zastanowieniem – „w którym miejscu zmagam zawodowych jestem?”.

Czy to, w jaki sposób pracuję, to dobry kierunek? Wspaniałym, refleksyjnym przyczynkiem do rozmyślań na ten temat jest artykuł „Nauczycielu zmieniaj się!” autorstwa Izabelli Bartol. To jedenaście cennych rad, jak nie popaść w rutynę i frustrację, jednocześnie realizując swoje pasje i nauczać dzieci i młodzież. Sprzedawać swą autentyczność, budując tym samym szacunek i podziw dzieci. Zachęcam i zapewniam, że po przeczytaniu każdy dozna siły i mocy sprawczej wykonywanego zawodu.

W konwencji propozycji metodycznej jest „Lektura zamknięta w pudełku”. To wspaniały sposób na niechęć dzieci i młodzieży do czytania obowiązkowych tekstów literackich. Okazuje się, że treść lektury można „zamknąć” do pudełka, a refleksje pozostawić do jej omawiania podczas lekcji. To metoda budująca emocje uczniów, zatem skutecznie ucząca ich życia w społeczeństwie.

Jeszcze raz lektury, tym razem w kręgu wychowawczym. To rewelacyjny pomysł na zintegrowanie tematyki lektury szkolnej z ważnym tematem wychowawczym – grzeczność w praktyce, czyli o dobrych manierach i pozytywnych relacjach. To gotowy pomysł na cykl lekcji języka polskiego z cennymi refleksjami autorki, będącymi niekwestionowanym atutem artykułu.

Ostatni ważki temat bieżącego numeru to przystanek – refleksja nad efektywnością naszej nauczycielskiej pracy. Tutaj znajdujemy sporo wskazówek, jak monitorować oraz oceniać trud pracy nauczyciela. Słowa klucze to systematyczność, otwartość i współpraca.

Tradycyjnie zwieńczeniem numeru jest propozycja Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Pile. To nowości z zakresu metodyki nauczania języka polskiego i zajęć bibliotecznych. Spora część to pozycje tematyczne dotyczące szeroko pojętej sfery wychowawczej oraz pomocy psychologiczno – pedagogicznej. W tym miejscu pragnę zachęcić wszystkich nauczycieli do korzystania z księgozbioru naszej biblioteki. Wierzę mi, że oprócz nowości dydaktycznych można znaleźć całą masę „perełek wydawniczych” z ubiegłych lat, które okazują się dzisiaj aktualnymi i wartymi w zastosowaniu.

Wpisując się w wymaganie dzielenia się wiedzą, zachęcamy wszystkich nauczycieli do publikowania swoich doświadczeń oraz refleksji zawodowych na łamach Biuletynu „Wiadomości-Opinie-Materiały”. Niechaj młodzi adepci sztuki nauczycielskiej nie „wyważają drzwi”, które już zostały otwarte.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Pile

Izabella Bartol, nauczyciel doradca języka polskiego, SP nr 5 w Pile

Nauczycielu, zmieniaj się!

1. Zmiana, czyli co?

Zawód, który mamy przyjemność wykonywać może – nawet po latach – dawać nam wiele satysfakcji, ale z pewnością na drodze zawodowej wielu z nas pojawiły się uczucia tj. frustracja, zniechęcenie, złość. Nie jest to przecież łatwa profesja, szczególnie w czasach, kiedy wokół edukacji słychać chaotyczny szum. Edukacja nie znosi hałasu, powinien jej sprzyjać spokój i merytoryczna dyskusja. Tak naprawdę jest niewiele rzeczy, które mogą nauczyciela zachęcić do działania, kiedy wokół wszystko zdaje się być przeciwko niemu: reforma edukacji nie sprzyja, niepewność o miejsce pracy rośnie, uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce przybywa, sęta nowych dokumentów piętrzy się na biurku.

Mogłabym tak mnożyć w nieskończoność, ale po co? Nie chodzi tu o to, by narzekać, ale by pokazać, że można inaczej. Można tak zaplanować sobie sposób pracy, wybrać te metody, w obrębie których pracuje nam się najlepiej i spełniać się w roli nauczyciela. Jak to zrobić? Dążyć do zmiany. Kto ma tego dokonać? My sami.

2. Zmiana jest w NAS

Gdy mówię o zmianie, nie mam na myśli przewrócenia swojego życia do góry nogami. To tak jak z postanowieniem rozpoczęcia biegania: nie idziemy na pierwszy trening na 10 km, bo – po 1 – nie damy rady tyle przebiec od razu, a po 2 – po próbie takiego wysiłku skutecznie się zniechęcimy. Tak samo jest z edukacją. Nie zmieniamy wszystkiego od razu. Zmianę zaczynamy małymi krokami, od siebie. Nikt za nas tego nie robi. Uczniowie się nie zmieniają, nie staną się nagle nadaktywni na lekcji, system oświaty pozostanie ten sam, dokumentacja do zrobienia nadal będzie rosła na biurku. Nie zmieni się zatem nic namacalnie, fizycznie, zmienić się tylko może stan naszego umysłu, to, co mamy w głowie i jak to postrzegamy. Kto zatem może dać nam bodziec do zmiany? Nikt inny jak... MY SAMI. To od nas zależy, czy chcemy iść naprzód, rozwijać się, kształcić. To my mamy wpływ na to, czy będziemy pracować na swoim potencjale czy deficytach. Sami musimy chcieć. A zatem:

"Kto chce się zmienić –
znajdzie sposób,
kto nie chce się zmienić –
znajdzie powód"

"Dlaczego ludzie boją się zmiany?
Fenomen zmiany przenosi człowieka z
pozycji mistrza do pozycji ucznia."

Jeśli wiesz już, że szukasz sposobu, zobacz, jakie małe kroki pozwolą Ci zmienić coś już dziś!

Sposób 1: Jesteśmy rośliną – nie maszyną! Zróbmy lekcję inaczej!

Zacznijmy od uświadomienia sobie, że nie jesteśmy wyrobnikami podstawy programowej. Nie traktujmy wszystkiego tak poważnie, a podręcznika jako jedyne narzędzia naszej pracy. Podręcznik to tylko pomoc, dodatek do naszych zasobów i pomysłów, i tak go traktujmy! To, jak zrealizujecie konkretne treści, zależy tylko od Was i Waszej inwencji. Zaplanujcie więc sobie coś, czego nie robiliście do tej pory. Może spodoba się Państwu praca z lapbookiem, kostkami Story Cubes? Może zrobicie z uczniami wspólną planszówkę albo zakodujecie zadania egzaminacyjne kodem QR? Wypróbujcie coś i bądźcie z siebie dumni, że Wasi uczniowie mają nauczycieli, którzy – tak jak roślina – wzrastają, a nie jak maszyna – działają jak roboty.

Przeprowadź lekcję inaczej niż dotychczas

kodowanie
biegane dyktando
kody QR
padlet
awatary
lapbooki
krótkie metraże
planszówki

Sposób 2: Weźmy udział w webinarach!

Kolejna moja rada to wykorzystanie internetu jako narzędzia pozyskiwania wiedzy. Do tego celu służą modne od dawna webinary, czyli konferencje online. Tematy takich spotkań oraz czas, który możecie im poświęcić, zależą tylko od Was. Wystarczy wygodnie rozsiąść się przed komputerem, „kliknąć” w podany link i korzystać z wiedzy i doświadczeń innych, samemu dzieląc się spostrzeżeniami, dzięki możliwości konwersacji z innymi. Dobrze jest się też zaopatrzyć w długopis i notatnik, gdyż często otrzymujemy dużą porcję wiedzy, do której warto wrócić

Gdzie szukać?

<http://annapoplawska.pl/webinaria/>

<https://akademiawebinaru.pl>

Sposób 3: Skorzystajmy z kursów online

To kolejny sposób pozyskiwania wiedzy, kiedy nie mamy czasu, aby wyjść z domu. Jest wiele portali, które oferują naukę w ten sposób. Polega ona na tym, że po zalogowaniu się na wybranej przez siebie stronie, otrzymujemy hasło i login do kursu. Zazwyczaj trwa on kilka tygodni i jest podzielony na etapy. Od nas zależy, jak szybko przejdziemy przez kurs i w jakich porach dnia będziemy zasiadać przed komputerem. Poza obudową merytoryczną otrzymamy również mnóstwo materiałów, które będziemy mogli wykorzystać na swoich lekcjach. Wiele firm oferuje też certyfikat ukończenia kursu, jednak, aby go otrzymać, musimy podejść do egzaminu. Nie martwcie się jednak. Nie jest on trudny. Jeśli na bieżąco śledziliście treści zawarte w kursie, na pewno sobie świetnie poradzicie z tym zadaniem.

Zapisz się na kurs on-line w domowym zaciszu

OPERON Edukacja jest prościej

www.operon.pl www.szkolna24.pl

Sposób 4: Zobaczymy, jak pracują inni! Wyjźdźmy na konferencję.

Kolejnym krokiem, który chcę Państwu zaproponować jest to, abyście zmienili otoczenie i poszukali inspiracji wśród ludzi, którzy chętnie dzielą się swoją wiedzą. Wyjźdźcie więc na ogólnopolskie konferencje - informacje o nich znajdziecie w internecie.

Dla mnie takim niezwykłym spotkaniem ludzi twórczych, chętnych do działania i zmian, była konferencja pt. „Inspiracje2018”, która odbyła się w Warszawie w ostatnie dni czerwca 2018r. Konferencja miała na celu pokazanie, jakie zmiany i dobre praktyki można wprowadzić w swoich szkołach, na swoich lekcjach. Prelegentami byli nauczyciele i dyrektorzy często niewielkich szkół z różnych zakątków Polski, którzy opowiadali o pomysłach na prowadzenie lekcji innych niż dotychczas, czasem poza salą lekcyjną. Szkoły te nie mogły poszczycić się wysokimi wynikami na egzaminach szóstoklasisty czy gimnazjalnych, ale ich wartością było m.in. stworzenie przyjaznej atmosfery dla uczniów i nauczycieli. Co dała mi tak konferencja? Przede wszystkim rozwiła moje obawy, że inni pracują lepiej, efektywniej i efektywniej. Poza tym poczułam się częścią nauczycielskiego świata i zrozumiałam, że mam wpływ na siebie i swoje zajęcia. Zapiszcie się więc na konferencję i korzystajcie z doświadczeń innych!

Wybierz się na konferencję

@Inspiracje2018

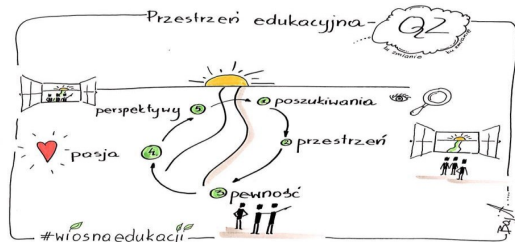
Kongres Polonistów i Bibliotekarzy

Sposób 5: Dołączmy do #wiosnaedukacji

Jest to program stworzony przez pięć kobiet, z których trzy są dyrektorkami szkół z mocą zmieniania świata wg Fundacji Ashoka, a są to: Ewa Radanowicz z Radowa Małego, Oktawia Gorzeńska z Gdyni i Ewa Kaluszk z Przylękowa. Ich celem jest pozasystemowe, oddolne budowanie modelu polskiej szkoły według zasady QZ przez 5P. QZ oznacza KU ZMIANIE (lub INTELIGENCJA ZMIANY), która ma nastąpić w oparciu o pięć wartości: poszukiwania – przestrzeń – perspektywę – pasję – pewność. Jest to więc program dla szkół, które chcą i potrzebują zmian.

#wiosnaedukacji tworzy sieć dyrektorów i nauczycieli, którym oferuje warsztaty, spotkania studyjne, webinaria, wsparcie ekspertów oraz promocję dobrych praktyk na forum ogólnopolskim. Spotykamy się online, jeździmy do siebie do szkół, rozmawiamy, obserwujemy, uczymy się od siebie nawzajem.

Sposób 6: Nie bójmy się nowoczesnych technologii!

Jeśli nie jesteście biegli w nowoczesnych technologiach, to najwyższy czas, byście przestali się bać i wyszli swoim lękiem naprzeciw. Świat, w którym żyjemy, przesiąknięty jest cyfryzacją i dobrze by było, gdybyście potrafili się w tym świecie odnaleźć. Nie chodzi o to, aby na każdej lekcji pracować z telefonem czy tablicą multimedialną. Nie musicie znać też wszystkich technologicznych nowinek! Zalecam tu zdrowy rozsądek. Jednak dla urozmaicenia lekcji, raz na jakiś czas, skorzystajcie z dobrodziejstw internetu i wypróbujcie narzędzie, z którego jeszcze nie korzystaliście. Po pewnym czasie przekonacie się, że warsztat pracy z nowoczesnymi technologiami jest dla Was ułatwieniem w codziennej pracy.

Poniżej przedstawiam Państwu kilka stron, z których warto na początku skorzystać:

- <https://kahoot.com/>
- <https://learningapps.org/>
- <https://pl.padlet.com/>
- <http://edudu.pl/>
- <https://quizizz.com/>

Sposób 7: Nawiążmy nowe znajomości. Wykorzystajmy e-Twinning.

Dobrym sposobem na zmianę jest pozyskanie nowych znajomości i współpracowanie z innymi. Służy do tego międzynarodowa platforma e-Twinning, dzięki której możemy wspólnie z nauczycielami z całego świata realizować projekty edukacyjne. Nie musicie od razu być założycielami i koordynatorami projektu. Wystarczy, że zarejestrujecie się na platformie, podacie swoje preferencje, być może zaprosicie do znajomych ludzi, których już znacie, a następnie w okienku wpiszecie nazwę przedmiotu, który ma być objęty projektem. Z pewnością pojawi się kilka propozycji. Jeśli któraś przypadnie Wam do gustu, dołączcie do niej i wspólnie z grupą chętnych ludzi, działajcie. Platforma ma taką zaletę, że po zakończeniu projektu możecie ubiegać się o Krajową Odznakę Jakości, co będzie dla Was ogromnym wyróżnieniem.

Weź udział projektach na platformie eTwinning

CO to nam daje?

- poznajemy nowych ludzi;
- nawiązujemy partnerską współpracę z innymi szkołami;
- wzbogacamy swój warsztat pracy;
- wzbogacamy jakość pracy szkoły.

**Uczymy się czegoś nowego.
zbieramy doświadczenia**

Sposób 8: Wykorzystajmy swoje pasje

Jesteście polonistami, więc zapewne kochacie czytać, oglądać filmy, słuchać muzyki... Jeśli macie inne zainteresowania np. ekstremalne, to fantastycznie! Dlaczego nie wykorzystacie ich na swoich lekcjach? Do części lekcji dopasujcie fragment filmu czy muzyki, który tę lekcję urozmaici, spowoduje, że będzie inaczej, poza podręcznikiem. Dzięki takiemu działaniu zbudujecie relacje z uczniami, zaciekawicie ich i sami będziecie mieli poczucie nowocześnie przeprowadzonej lekcji. Ponadto podacie uczniom wiedzę, którą sami nabyliście z przyjemnością. Moją pasją jest film, dlatego co roku mam przyjemność być na Festiwalu Filmu i Sztuki „Dwa Brzegi” w Kazimierzu Dolnym, skąd przywożę gadżety dla moich uczniów. Ten miły element służy mi do wywołania uśmiechu

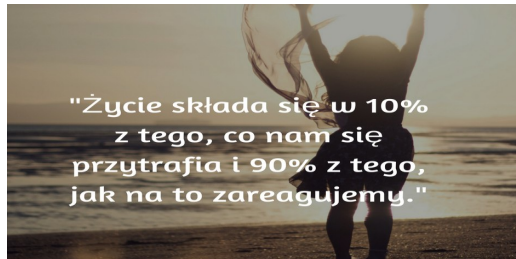
na uczniowskich ustach i wprowadzeniu zagadnień z edukacji filmowej.

Sposób 9: Wyznaczmy sobie małe cele i pilnujmy ich realizacji

Nikt poza Państwem nie zna Was tak dobrze jak Wy sami. Jeśli więc wiecie, że jesteście osobami, które muszą mieć przysłowiowego „bata”, by coś zrobić, to bądźcie tymi ludźmi, którzy tego „bata” trzymają. To musicie być Wy sami, a nie kto inny. Do tego, abyście wyznaczyli swoje małe cele i pilnowali ich realizacji może posłużyć planer. Jest to narzędzie, które doskonale sprawdzi się u osób, które mają wiele zajęć i czasem trudno im zapamiętać, co mają zrobić lub gdzie pójść. Nauczyciele z pewnością należą do tej grupy ludzi, ponieważ muszą pamiętać o dodatkowych zajęciach tj. rady pedagogiczne, zebrania zespołów, zebrania z rodzicami, indywidualne rozmowy, zajęcia wyrównawcze. Przeanalizujcie więc swój plan zajęć i zaznaczcie, kiedy i o której godzinie możecie poświęcić czas na zmianę, np. w środy od 20.00 poczytajcie blogi innych nauczycieli, a zaczerpnięty pomysł dostosujecie do potrzeb swoich uczniów i wykorzystacie go w praktyce.

Pamiętajcie! Nie ma wymówek! Nasze życie składa się w 10% z tego, co nam się przytrafia i w 90% z tego, jak na to reagujemy. Weźmy więc odpowiedzialność za swoje cele. Odpowiedzialność, przeniesiona z j. angielskiego, to „zdolność do odpowiedzi”¹. Ludzie odpowiedzialni zdają sobie sprawę, że odpowiadają za swoje życie. Jeśli więc będziecie się pilnować, by systematycznie, co środę, przeglądać blogi innych, zyskacie kolejne wartości tj. jak: wiedza, zmiana sposobu prowadzenia zajęć, satysfakcja, szacunek dla siebie z osiągnięcia małych celów.

¹ Rowińska K., Buduj swoje życie odpowiedzialnie i zuchwale, Warszawa 2015

Sposób 10: Czytajmy! Czytajmy! Czytajmy!

O wpływie czytania na rozwój naszego umysłu nie musimy nikogo przekonywać. Mimo to zachęcam Was do czytania wartościowej lektury i robienia notatek, ponieważ – jak zapewne wiecie – jedną z naczelnych zasad uczenia się jest systematyczne powtarzanie zdobytych informacji.

Czytać, ale co i jak? Podzielcie teksty do przeczytania na trzy rodzaje:

- pierwszy rodzaj to tzw. literatura „fachu”, a więc wszystkie utwory, które musimy przeczytać, by być przygotowanymi do pracy. Mam tu na myśli lektury szkolne czy wiersze, bo i takie musimy powtarzać i utralać. Percepcja tekstu po latach, zarówno pod względem treści, jak i języka, jest niebywała.
- Drugi rodzaj to literatura szeroko pojętego rozwoju. Na rynku pojawiło się mnóstwo książek, które mają nam pomóc czerpać satysfakcję z naszego życia. Sięgnijmy chociażby po jedną z nich, by samemu się przekonać, czy jest to coś, co nam odpowiada. Może zechcecie podszkolić się z psychologii, a może po prostu od zawsze chcieliście umieć robić na drutach? Książki te są w zasięgu Waszej ręki. Sięgnijcie po nie i zaczytajcie się w tym, co przyniesie Wam radość.
- Trzeci rodzaj to literatura przyjemności, a więc wszystkie te pozycje, które chcemy przeczytać, by „wyrwać się” z tego świata, znaleźć się w zupełnie innej rzeczywistości. Bez względu na to, czy jesteśmy czytelnikami jednej książki „od deski do deski”, czy też czytamy symultanicznie, nie przestawajmy sięgać po lekturę. Pamiętajmy, po każdej przeczytanej książce jesteśmy wewnętrznie bogatsi.

Sposób 11: Znajdźmy wentyl!

Jeśli nie chcemy zwariować, musimy kontrolować nasze życie psychiczne. Szkoła nie jest jedynym miejscem na świecie. Poza klasą lekcyjną istnieją również inne sfery ludzkiego życia. Nie możemy wracać z pracy i myśleć o szkole, w czasie obiadu mówić o szkole, a wieczorami przygotowywać materiałów do szkoły. Oczywiście, jest to nieodzowny element naszego życia, ale pamiętajcie – niejedyny! Nie możemy

się zapętlić. Powtarzajcie sobie złotą zasadę: Nie jesteś słońcem – całego świata nie ogrzejesz! Wspaniale, jeśli uda nam się uratować choć jedną przysłowiową meduzę, wypływającą na brzeg. Cudownie, jeśli choć jeden uczeń poczuje się lepiej dzięki naszej lekcji, jednak poza tym musimy mieć też życie prywatne, któremu się oddamy i które nas pochłonie. Znajdźmy więc swój wentyl, odskocznię, coś, co sprawi, że złe emocje i sprawy, które nas martwią, odejdą na boczny tor. To musi być coś, dzięki czemu spojrzymy na problem wielopłaszczyznowo. Niech to będą spotkania z autorytetami, których mamy wokół siebie, łowienie ryb w zaciszu, kontemplowanie dzieł sztuki czy uprawianie sportu. Nie myślcie zbyt długo – znajdźcie swój wentyl i spojrzcie inaczej na rzeczywistość.

Wszystkiego dobrego :)

Aleksandra Baumann, nauczyciel doradca języka polskiego, SP im. KEN w Łobżenicy

Lektura zamknięta w pudełku

„Lektura w pudełku” stała się nowym narzędziem, które pomaga zmobilizować uczniów do czytania lektur. Przygodę z tą metodą rozpoczęłam z uczniami klasy 8 i 3 oddziału gimnazjalnego przed rozpoczęciem omawiania powieści Aleksandra Kamińskiego pt. „Kamienie na szaniec” oraz „Wujka Karola”. Kapłańskie lata papieża Pawła Zuchniewicza. Poprosiłam uczniów, aby przygotowali lekturowe pudełko, w którym znajdą się rekwizyty, które najbardziej będą im się kojarzyły z przeczytaną lekturą. Młodzi ludzie na wykonanie zadania mieli dwa tygodnie. Uczniowie wykonali lekturowe pudełka bardzo starannie, wykazali się pomysłowością i kreatywnością. Nawet dzieci, które nie przeczytały książki musiały tak przygotować swoje pudełko, by orientować się w lekturze.

Do najciekawszych rekwizytów, które znalazły się w lekturowych pudełkach należą z „Kamienie na szaniec”:

- maska przeciwgazowa,
- słoik z konfiturą,
- legitymacja kombatantha,
- odznaczenia,
- granat,
- rogatywka,
- mundur harcowski.

Natomiast do najciekawszych rekwizytów z powieści Pawła Zuchniewicza – „Wujek Karol. Kapłańskie lata papieża” należą:

- krokusy wykonane z krepy,
- wóz drabiniasty z sianem,
- figurki,
- miniatura Koloseum oraz kajaka.

„Lektura w pudełku” to metoda dzięki której uzyskuje się:

- indywidualne podejście do realizacji tematu,
- pobudzenie pomysłowości i kreatywności,
- zaktywizowanie uczniów, którzy nie przeczytali lektury,
- umiejętność prezentowania efektów swojej pracy,
- doskonalenie umiejętności argumentowania i wypowiedziania się na forum,
- niestandardowe podejście do lektury.

Polecam każdemu poloniście pracę z tą metodą, by uatrakcyjnić omawianie lektury szkolnej, która, jak wiemy, jest nie lubiana przez uczniów, zawsze znajdy wymówkę, aby jej nie przeczytać, ale dzięki lekturze w pudełku nawet ci oporni będą musieli się choć orientować w treści lektury, żeby wyczarować pudełko.

Poniżej kilka zdjęć z lekturowymi pudełkami

Izabella Bartol, nauczyciel doradca języka polskiego, SP nr 5 w Pile

O grzeczności w praktyce, czyli jak wykorzystać „Pana Tadeusza” do nauki dobrych manier i budowania pozytywnych relacji w klasie

1. Co by było, gdyby...

Nie od dziś wiadomo, że uczniowie najbardziej zapamiętują to, co sami zrobią. Tak było w przypadku, kiedy zaczęliśmy w klasie piątej omawiać fragment „Pana Tadeusza” dotyczący grzeczności. Wtedy właśnie postanowiłam, że XIX-wieczne maniery przy stole należy pokazać w praktyce.

2. Podróż do przeszłości

Lekcję rozpoczęliśmy od przypomnienia wiedzy

na temat „Pana Tadeusza”, z którym uczniowie spotkali się po raz pierwszy w klasie czwartej. Następnie przeczytaliśmy tekst, zwracając uwagę na walory języka i niezrozumiałe słowa. Tutaj też utrwaliśmy pojęcie archaizmu. Dalej wyjaśniliśmy, czym jest „grzeczność”. Uczniowie zanotowali, że jest to uprzejmość, kultura osobista i zasady dobrego zachowania. Znaleźliśmy powyższe w omawianym fragmencie, wpisaliśmy do zeszytu i tu po raz pierwszy

zakiętkowała mi w głowie myśl: co by było, gdyby...:) Po tej części lekcji przyszedł też czas na dyskusję o XIX-wiecznych i obecnych zasadach zachowania się przy stole, która było mocno ożywiona.

3. O netykiecie słów kilka

Każdy z nas korzysta z dobrodziejstw internetu, więc wykorzystaliśmy okazję, by porozmawiać również o netykiecie, czyli zasadach zachowania się każdego uczestnika w sieci.

4. Savoir – vivre na co dzień

Następnie rozpoczęliśmy rozmowę o ogólnych zasadach savoir – vivre, które każdy może stosować na co dzień. Tutaj uczniowie pracowali w jednej, wielkiej grupie. Młodzi ludzie dostali ode mnie długi arkusz papieru, na którym musieli wpisać zasady dobrego zachowania w szkole i poza nią. Praca przebiegła sprawnie, a arkusz szybko zapełniał się propozycjami. Przy okazji zwróciłam uwagę na to, by uczniowie kontrolowali się nawzajem i poprawiali błędy ortograficzne (które oczywiście się pojawiały). Pracę po zakończeniu lekcji powiesiliśmy na ścianie w klasie.

Po zakończeniu zadania przedstawiłam uczniom propozycję przygotowania lekcji przy stole, podczas której będą musieli wcielić się w XIX-wiecznego szlachcica (oraz szlachciankę) i zachowywać się zgodnie z ówczesnymi zasadami. Zgodnie z nimi jako pierwsza przy stole zasiądzie osoba najstarsza, chłopcy będą służyć koleżankom – damom przy stole oraz zabawiać je rozmową...

Uczniowie ochoczo podchwycili propozycję. Ustaliliśmy więc, że lekcję przeprowadzimy na godzinie wychowawczej z wychowawcą klasy p. Iwoną Kusiorską, poprosimy chętne mamy, by upiekły nam ciasta, zakupimy napoje i... sprostamy zadaniom.

4. Grzeczność w praktyce, czyli biesiadę czas zacząć

Jak ustaliliśmy, tak zrobiliśmy. Otrzymaliśmy od wspaniałych mam cztery blachy ciasta. Na przerwie chłopcy ustawili stoliki, nakryli do stołu i zajęli miejsca wokół ławek w taki sposób, by móc zaprosić koleżanki obok siebie. Gdy już wszystko było gotowe, zaprosili dziewczynki i panią wychowawczynię, które potraktowali tak, jak na szlachciców przystało. Zaangażował się każdy chłopiec. Było odsuwanie krzeseł, podawanie ciasta, wlewanie napojów, rozmowy... Oczywiście nie odbyło się bez wpadek typu rozlanie soku, ale każda taka sytuacja została szybko opanowana

5. Dobre relacje ponad wszystko

Zajęcia na temat grzeczności zabrały nam trzy godziny lekcyjne, ale mimo to nie żałuję. To były też lekcje o szacunku, budowaniu zaufania, tworzeniu przyjemnej atmosfery. Każdy w tym czasie czuł się ważny: dziewczynki były zaopiekowane, a chłopcy spełnili się w roli gospodarzy. Zadbaliśmy o relacje, które są dla nas niezwykle ważne.

Nie można zapomnieć też o rodzicach, którzy włączyli się do zadania poprzez upieczenie ciast. Pani wychowawczyni również pomogła w organizacji zajęć. To był dla mnie piękny czas. Pełna współpraca uczniów, nauczycieli i rodziców. Wysłałam więc ze szkoły z poczuciem, że te zajęcia moi uczniowie zapamiętają na długo.

Izabella Bartol – nauczyciel języka polskiego w Szkole Podstawowej nr 5, doradca metodyczny w Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile, autorka edukacyjnego boga www.polskizklasa.pl, członkini grupy Superbelfrzy RP.

Joanna Stachowiak, nauczyciel konsultant, CDN w Pile

Ocena efektywności pracy nauczyciela

„Definicją szaleństwa jest robienie wciąż tego samego i oczekiwanie innych rezultatów”

Albert Einstein

Współczesny polski system oświaty dąży do tego, aby każde dziecko mogło nabywać wiedzę i umiejętności bez względu na swoje lub środowiskowe deficyty. My nauczyciele, jako trybiki tego systemu, staramy się tak edukować i nauczać, by nasi wychowankowie stali się ludźmi samodzielnymi (w szerokim tego słowa znaczeniu) i funkcjonującymi na rynku pracy. Prócz tego stawiamy na zintegrowanie społeczne grupy. Wszystko na podwalinach podstawy programowej.

Efekty te długofalowe (po 10 – 15 latach) obserwujemy, śledząc losy naszych absolwentów. Jednakże każde nasze działanie musi oprzeć się na rozpoznaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów. Mając te dane, możemy zaplanować sposób w jaki je (potrzeby) będziemy zaspokajać, wspierać potencjał i stwarzać warunki do aktywnego uczestnictwa, a w międzyczasie sami badać efektywność naszych oddziaływań. To ważny aspekt naszej pracy bez względu na to jakiego przedmiotu uczymy. A dlaczego?

Sprawdzając lub badając poziom osiągnięć naszych wychowanków, oceniamy też nasze metody oraz ich skuteczność. Wartościmy przydatność omawianych przez nas treści i formę ich przekazu. Jeśli rzetelnie podejmiemy do zagadnienia oceny, czy-jak kto woli-ewaluacji, wtedy ich wyniki będą wymierne. To spowoduje możliwość racjonalnego planowania naszej dalszej pracy, a ewentualna modyfikacja realizowanego „podręcznikowego” programu, wpłynie na ugruntowanie wiadomości czy umiejętności uczniów lub jej poszerzenie. Minimalna modyfikacja metod oddziaływań może spowodować większe zaangażowanie uczniów na lekcjach, a zmiana form pracy na zajęciach przyczyni się do integracji grupy.

Kiedy i jak dokonywać oceny czy też ewaluacji?

Im częściej tym lepiej, nie mniej niż dwa razy do roku i to wspólnymi siłami.

Analiza oddziaływań w zakresie edukacji czy pomocy psychologiczno – pedagogicznej dokonywana wspólnie przez cały zespół nauczycieli i specjalistów, który wymienia się informacjami: co działa?, co „kuleje”?, powoduje adekwatne wysnucie wniosków do dalszej pracy na kilku płaszczyznach

(najpotrzebniejszych w danej chwili) oraz rekomendacji, w jaki sposób je realizować, przez jakie działania i kogo. Pamiętajmy, że rekomendacje są częścią cyklu monitorowania, definiują oraz nadają priorytety działania, które należy podjąć w celu lepszego – skutecznego oddziaływania.

Należy przy tych działaniach pamiętać słowa Alberta Einsteina „Nie możemy rozwiązywać problemów używając takiego samego schematu myślowego, jakim posługiwaliśmy się w trakcie ich pojawienia się”. Dlatego warto precyzować cele językiem koncepcji SMART (akronim angielskich wyrazów), który mówi, że cele powinny być skonkretyzowane, mierzalne, osiągalne, skierowane na rezultat i określone w czasie.

Przepisy prawa oświatowego zobowiązują nauczycieli i specjalistów do prowadzenia dzienników zajęć, pisania indywidualnych programów zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, specjalistycznych oraz dokonywania ewaluacji pracy i precyzowania kierunków działań.

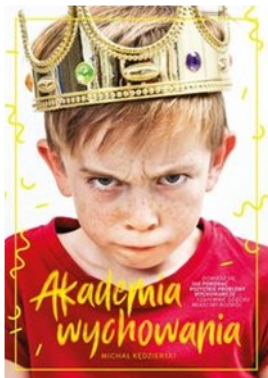
Skuteczną współpracę można zaobserwować wśród nauczycieli na płaszczyźnie pracy z uczniem z orzeczeniem. Tam zespół zbiera się minimum dwa razy do roku i dokonuje oceny poziomu funkcjonowania ucznia przez pryzmat oceny skuteczności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pracy bieżącej na lekcji. Wnioski i rekomendacje formułujemy językiem „smartowskim”, aby wzrosła szansa na osiągnięcie założonych celów. Taki sam zespół nauczycieli uczących uczniów objętych jakąkolwiek pomocą psychologiczno-pedagogiczną mógłby obradować, dokonując przy tym wymiany informacji na temat wychowanka i oddziaływań, które przynoszą efekty oraz tych, które są mało efektywne.

Zachęcam wszystkich nauczycieli do dokonywania comiesięcznej oceny efektywności swoich działań poprzez sprawdzenie czy założone cele zostały osiągnięte. Refleksyjne i mądre podejście do problemu daje możliwości zmiany w działaniu, otoczeniu, komunikacji. Wystarczy karta formatu A4 na cały rok z podziałem na 9 miesięcy – NAPRAWDĘ, co przyczyni się do optymalnego rozwoju wychowanków.

Publiczna Biblioteka Pedagogiczna proponuje

Iwona Bukowska, CDN PBP w Pile, Dział Informacyjno-Bibliograficzny i Czytelnia

Nowości pedagogiczne w Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Pile

Akademia wychowania: dowiedz się, jak pokonać wszystkie problemy wychowawcze i zapewnić dziecku właściwy rozwój / Michał Kędzierski. - Warszawa: Grupa Wydawnicza Foksal, copyright 2018.

Sygnatura: 115046

Poradnik dla rodziców niesfornych dzieci. Mówili ci, że dzieci to najlepsze, co ci się w życiu zdarzy. Że nie daje takiej satysfakcji, jak bycie rodzicem. Nie to, żeby kłamał... ale jakoś zapomnieli wspomnieć, że choć droższe niż życie, dzieci potrafią czasem zależeć za skórę. Jeśli czujesz, że rodzicielstwo cię przerasta, nie panikuj i nie kupuj biletu w jedną stronę, by uciec na koniec świata. Michał Kędzierski udowadnia, że nawet niesforne pociechy tak naprawdę da się okiełznać! Prosto, praktycznie i z pełnym zrozumieniem dla wszystkich trudów rodzicielskiego życia

Bingo matematyczne : gry matematyczne dla uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej Joanna Świercz. - Opole : Wydawnictwo Nowik, copyright 2018.

Sygnatura: 114556, 115023

Książka zawiera ponad 1600 zadań zebranych w 55 zestawów, które służą do gry w bingo matematyczne. Zasady tej gry są bardzo proste i może w nią grać każdy, potrzeba tu jedynie kartki papieru i czegoś do pisania. Zadania są opracowywane z myślą o uczniach klas IV-VI szkoły podstawowej. Konstrukcja książki umożliwia ćwiczenie ponad 80% umiejętności wymienionych jako konieczne w podstawie programowej z matematyki dla II etapu edukacyjnego. Prezentowany zestaw gier jest sprawdzoną przez nauczycieli w Polsce doskonałą propozycją dla tych spośród nich, którym nie wystarczają przykłady podane w podręcznikach, a są świadomi faktu, że ich uczniowie nie w pełni opanowali ćwiczone na lekcji umiejętności. Przedstawiona w książce metoda pracy stanowi skutecznie narzędzie do wykorzystania w czasie lekcji powtórzeniowych, utrwalania wiedzy pod koniec

semestru czy roku szkolnego. Innym praktycznym zastosowaniem bingo jest użyteczność w sytuacji, gdy pełni się zastępstwo w innej klasie. Bingo matematyczne pomoże także rodzicom, którzy starają się pomóc w kształtowaniu umiejętności matematycznych swoich dzieci. Zadania zawarte w książce są niewątpliwie ciekawą alternatywą dla zadań zawartych w zeszytach ćwiczeń czy podręcznikach do nauki matematyki

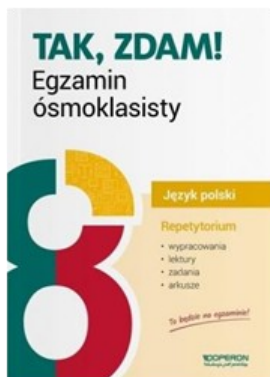

Dobre wieści o złym wychowaniu : dlaczego dzieci są mniej zdyscyplinowane niż kiedyś i jak możemy sobie z tym poradzić ? / Katherine Reynolds Lewis; przełożył Krzysztof Środa. - Warszawa : Biała Plama, 2018.

Sygnatura: 115056

Co się stało z naszymi dziećmi, że nas nie słuchają, że nie są zdyscyplinowane i nie stosują się do norm i zasad? Rodzice są przekonani, że wychowują dzieci jak najlepiej, sprawują nad nimi jak najlepszą opiekę i kontrolę, a tymczasem, wygląda na to, że bezskutecznie. A może to podejście rodziców prowadzi do tego, że dzieci nie uczą się odpowiedzialności, niezależności i podejmowania decyzji. Katherine Reynolds Lewis próbuje znaleźć odpowiedzi na te i inne pytania w najnowszych badaniach i odkryciach z dziedziny neuro nauk oraz psychologii. Lewis stara się pokazać, że kryzys w zachowaniach dzieci i młodzieży jest związany

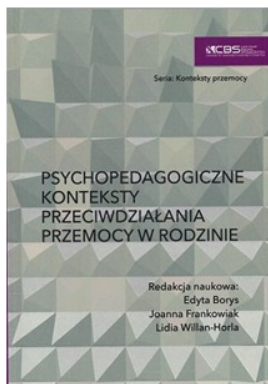
z naszym podejściem do dzieci - nadopiekuńczością, ciągłą kontrolą, brakiem zaufania i strachem. Chronimy dzieci przed porażkami i popełnianiem błędów, a w efekcie prowadzi to do wychowania osób niezdolnych do radzenia sobie w dorosłym życiu

Język polski : repetytorium : zadania, arkusze, wypracowania, lektury / Ewa Frączek, Jolanta Eisner, Beata Parchem-Albecka, Małgorzata Cichewicz, Agnieszka Willma. - Gdynia : Wydawnictwo Pedagogiczne Operon, copyright 2018.

Sygnatura: 114984

Repetytorium zawiera tylko niezbędną praktyczną wiedzę i zadania oraz arkusze przydatne w nauce do egzaminu ósmoklasisty. Dużym atutem publikacji są przykłady i samouczek pisania wypracowań oraz streszczenie lektur wymaganych na egzaminie. Repetytorium umożliwia uczniom przećwiczenie i powtórzenie wszystkich umiejętności oraz zagadnień, występujących na egzaminie ósmoklasisty. Zaplanowany specjalnie do pracy z nauczycielem w szkole jak i indywidualnych powtórek w domu. Są to unikalne, niepublikowane dotąd zadania, opracowane ściśle z wytycznymi Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Radzenie sobie młodzieży w sytuacjach trudnych / Danuta Borecka-Biernat, Paweł Kurtek, Agata Woźniak-Krakowian. - Warszawa : Wydaw. Difin, 2018.

Sygnatura: 115163

Książka stanowi istotny głos w dyskusji nad uwarunkowaniami, specyfiką, sposobami przezwycięzania i skutkami sytuacji trudnych, które są udziałem młodzieży. Umożliwi ona pogłębienie refleksji nad znaczeniem sytuacji trudnych, ich istotą, poszukiwaniem sposobów konstruktywnego rozwiązywania tych sytuacji przez młodzież.

Rozumienie świata : o warsztatach pracy z książką i czytelnikami / Elżbieta Hornowska, Małgorzata Karasińska, Maria Kulik, Anna Lipińska, Anna Sadowska, Grażyna Sobieska-Szostakiewicz, Magdalena Sowik, Beata Świderk, Marta Todys, Grażyna Walczewska-Klimczak. - Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2017.

Sygnatura: 114411 A

Przez warsztaty pracy z książką rozumiemy aktywne spotkania ludzi z literaturą, a jednocześnie ze sobą nawzajem. Publikację kierujemy do wszystkich, którzy już wykorzystują aktywne metody w swojej codziennej pracy, ale nadal poszukują nowych pomysłów oraz inspiracji. Myślimy również o adresatach poradnika z ciekawionych metodą KLANZY, zainteresowanych praktycznymi sposobami radzenia sobie z organizacją zajęć z książką i czytelnikami, być może planujących samodzielne prowadzenie warsztatów. Do takich odbiorców potencjalnie należą: bibliotekarze bibliotek publicznych i szkolnych, nauczyciele, studenci kierunków

humanistycznych i społecznych, rodzice, animatorzy kultury zatrudnieni w domach kultury, centrach społecznej aktywności, w księgarniach oraz wszędzie tam, gdzie obecna jest książka i jej czytelnik. Poradnik będzie przydatny pośrednikiem między książką a czytelnikiem, pracującym przede wszystkim z grupami. Integralną częścią publikacji jest płyta z nagraniem czterech opowieści. Maria Kulik opowiada baśnie.

Specjalne potrzeby edukacyjne ucznia w praktyce życia szkolnego / red. Barbara Wolny, Małgorzata Lis. - Łódź : Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, copyright 2018.

Sygnatura: 114694 P

Prowadzony przez autorów dyskurs o charakterze pedagogicznym zwraca uwagę na potrzebę odpowiedniego podejścia pedagogicznego do dziecka i jego rodziny, przygotowania warsztatu pracy i właściwej organizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego dziecka. Redaktorom publikacji udało się zgromadzić artykuły autorów o nowatorskim spojrzeniu na prezentowaną problematykę obejmującą ucznia zdolnego, niepełnosprawnego i przewlekle chorego. Zaprezentowane w publikacji artykuły sygnalizują ważne od strony pedagogicznej problemy dotyczące m.in. nieadekwatnych osiągnięć szkolnych uczniów zdolnych, kreatywności czy szeroko rozumianej niepełnosprawności. (z recenzji ks. prof. Andrzeja Gretkowskiego)

Tajemnice pod lupą : o czym młodzież mówi, a nie powinna : o czym młodzież nie mówi, a powinna / Elżbieta Zubrzycka. - Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, [2018].

Sygnatura: 115015

Dynamiczne życie nastolatków wypełniają małe sekrety i wielkie tajemnice, których dotrzykiwanie obciąża i pochłania mnóstwo energii. Zwieranie się przynosi ulgę, ale jest ryzykowne. Przyjęcie na siebie cudzego sekretu obarcza koniecznością zachowania dyskrekcji i czasem wielką odpowiedzialnością. Jak się zachować w zagmatwanych i niecodziennych sytuacjach? Czy warto się zwierzać? Jeśli tak – kiedy, komu i w jakich okolicznościach? Czy dobrze jest być powiernikiem sekretów? Kiedy lepiej odmówić? Czy zawsze trzeba dochowywać tajemnic? Co zrobić, gdy sekret dotyczy krzywdy lub przestępstwa? Czasem trzeba koniecznie szukać pomocy. W jaki sposób, u kogo i gdzie? Jak odróżnić plotkowanie i donosicielstwo od konieczności przekazania informacji? Nastolatki dźwigają niekiedy ciężary ponad siły. Ukrywają

je za „nagannymi” zachowaniami, takimi jak złość, arogancja, wycofanie lub lenistwo. W ten sposób wołają: „Nie daję już sobie rady!”. Może pozwól sobie pomóc, gdy zostaną dobrze zrozumiane i otoczone życzliwością?

Udzielanie i dokumentowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu i szkole / Marzenna Czarnocka. - Warszawa : Oświata Grupa Wydawnicza - Wiedza i Praktyka, copyright 2018.

Sygnatura: 114926 A

Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz organizacja kształcenia specjalnego stanowi wyzwanie dla dyrektora i nauczycieli. Częste zmiany przepisów prawa oświatowego związane z wdrażaną reformą powodują pojawianie się wątpliwości dotyczących prawidłowości podejmowanych działań. Publikacja „Dokumentacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej” to zbiór informacji i wskazówek, dzięki którym udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i organizacja kształcenia specjalnego będzie odbywała się zgodnie z prawem, a każde działanie dyrektora i nauczycieli zostanie udokumentowane w odpowiedni, zgodny z przepisami, sposób. Zawarte w publikacji wzory oraz przykłady gotowych dokumentów stanowią wsparcie i ułatwienie w pracy każdego dyrektora.

Elżbieta Zubrzycka

**ZA ZASŁONĄ
ZŁOŚCI**

Za zasłoną złości / Elżbieta Zubrzycka. - Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2018.

Sygnatura: 115016

Każdy wie, że złość krzywdzi, niszczy związki i niczego nie rozwiązuje. Tak, ale... istnieje też zdrowa złość – wspaniałe potężne uczucie, które zmienia umysł i ciało oraz zmusza do działania. Pod jej wpływem można uczynić wiele dobrego lub wiele złego.

Co powoduje, że w tych samych okolicznościach jedni się złością, a inni – nie? Dlaczego niektórzy ludzie są ciągle wściekli i krzywdzą siebie oraz tych, których kochają?

Co się kryje za uczuciem złości?

Dlaczego jej nadmiar świadczy o bezradności i słabości?

Czy złości się można odczytać?

Czy da się nad nią zapanować? Jak przestać się bać cudzej złości?

Książka napisana przyjaznym językiem. Wzbogacona rysunkami, tabelami oraz wykresami, wyjaśniającymi mechanizm powstawania potrzebnej i niepotrzebnej złości. Zawiera liczne testy, gry oraz ćwiczenia, które mają pomóc Czytelnikowi we wzmocnieniu i docenieniu siebie. Proponowane sposoby zapanowania nad uczuciem złości warto są zastosowania w codziennym życiu, a także wykorzystania podczas dyskusji i warsztatów z młodzieżą.

Życie w szkolnej klasie : jak poprawić relacje i zapobiegać przemocy / Fabio Pasquale, Alfredo Cenini ; [przekład z języka włoskiego Anna Gogolin]. - Kielce : Wydawnictwo Jedność, copyright 2018.

Sygnatura: 114425

Jednym z najpoważniejszych problemów dzisiejszej szkoły jest bez wątpienia przemoc wobec słabszych. Mierzą się z nią sami uczniowie, ich rodzice, a także nauczyciele, których rolą jest nie tylko przekazywanie wiedzy, ale również wychowywanie i kształtowanie odpowiednich postaw. Życie w szkolnej klasie to książka, która prezentuje odkrywczą, a co najważniejsze skuteczną metodę pracy z grupami dzieci i młodzieży, która gwarantuje szybkie i trwałe rezultaty na polu integracji, współdziałania i wzrostu empatii wobec wszystkich członków grupy. Mowa o Circle Time 3.0, która nie wymaga żadnych dodatkowych środków - wystarczy szkolna sala i nauczyciel prowadzący. Co za tym idzie, strategie stosowane w tej metodzie mogą być szybko wykorzystane za każdym razem, gdy za-

chodzi potrzeba interwencji w wewnętrzne relacje grupy. Zapraszamy do lektury i wcielania metody Circle Time 3.0 w życie! Dlaczego warto sięgnąć po tę książkę? – podaje sprawdzone metody poprawiania relacji w grupach młodzieży i rozwiązywania problemów – prezentuje metodę sprawdzoną w praktyce i łatwą w stosowaniu w warunkach szkolnych – pozwala osiągać wymierne rezultaty i realnie zapobiegać problemom w grupach młodzieży.

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

64-920 Pila, ul. Bydgoska 21

tel. 67 351 17 50, fax 67 352 70 16

www.cdn.pila.pl